

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ МЕДИЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
 ДЕРЖАВНА УСТАНОВА «ІНСТИТУТ СТОМАТОЛОГІЇ ТА
 ЩЕЛЕПНО-ЛИЦЕВОЇ ХІРУРГІЇ
 НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ МЕДИЧНИХ НАУК УКРАЇНИ»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор інституту
 проф. _____ С.А.Шнайдер
 _____ 2017р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

підготовки доктора філософії
 (назва освітньо-кваліфікаційного рівня)
 галузі знань «Охорона здоров'я»
 спеціальність 221 – «Стоматологія»
 форма навчання очна/заочна
 (денна, вечірня, заочна (дистанційна), екстернат)

Нормативні дані:

Структура навчальної дисципліни	Рік навчання	Кількість годин \ Кредитів ЄКТС	Кількість годин, кредитів				Види контролю
			Всього	Аудиторних		С Р А	
				Лекцій	Практичних занять		
Хірургічна стоматологія	1	150 годин 5 кредитів	22	4	18	128	Залік

Робоча програма розроблена Державною установою «Інститут стоматології та щелепно-лицевої хірургії Національної академії медичних наук України»

Розробники програми:

головний науковий співробітник відділення вроджених незрощень обличчя хірургічного відділу д.мед.н., проф. А.Г. Гулюк

старший науковий співробітник відділення хірургічної реабілітації хворих із захворюваннями щелепно-лицевої ділянки та відновлювальної реконструктивної стоматології, канд..мед.наук О.М.Сенніков

Програму ухвалено на засіданні відділу хірургічної стоматології від «09» 01
2014р., Протокол № 1
Завідувач відділом канд..мед.наук Д.І.Зубок

Програму ухвалено на засіданні Вченої ради ДУ «ІСЦЛХ НАМН» від «16» 01
2014 р. Протокол № 1

Заступник голови Вченої ради ДУ «ІСЦЛХ НАМН»
професор Левицький А.П.

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Освітньо-наукова програма та навчальний план аспірантури є основою для формування аспірантом індивідуального навчального плану та індивідуального плану наукової роботи, які погоджуються з науковим керівником та затверджуються вченою радою вищого навчального закладу (наукової установи) протягом двох місяців з дня зарахування особи до аспірантури (ад'юнктури).

Наукова складова освітньо-наукової програми передбачає проведення власного наукового дослідження під керівництвом одного або двох наукових керівників та оформлення його результатів у вигляді дисертації.

Дисертація на здобуття ступеня доктора філософії є самостійним розгорнутим дослідженням, що пропонує розв'язання актуального наукового завдання в певній галузі знань або на межі кількох галузей, результати якого становлять оригінальний внесок у суму знань відповідної галузі (галузей) та оприлюднені у відповідних публікаціях.

Наукова складова освітньо-наукової програми оформляється у вигляді індивідуального плану наукової роботи аспіранта і є невід'ємною частиною навчального плану аспірантури.

Навчальний план

Структура навчальної дисципліни	Кількість годин, з них			СРС	Рік навчання	Вид контролю
	Всього (годин/ кредитів ECTS)	Аудиторних				
		Лекцій	Практичних занять			
Хірургічна стоматологія	150/ 5 кредитів ECTS	4	18	128	1	Залік

Структура дисципліни

Код	Назва коду (розділу)	Всього	Лекції	Практика	СРА	
1	2	3	4	5	6	7
ПЕРШИЙ РІК НАВЧАННЯ						
1	Знеболення щелепно-лицевої ділянки. Операція видалення зуба.					
1	Місцеве знеболення і принципи його проведення при оперативних втручаннях в щелепно-лицевій області. Операція типового і атипового видалення зуба. Аномалії формування і прорізування зубів: ретенція і дистопія, адентія і надкомплектні зуби. Утруднене прорізування нижнього зуба “ мудрості”.			2	24	
2	Запальні захворювання щелепно-лицевої ділянки		2			
2.1	Класифікація запальних процесів щелепно-лицевої ділянки. Періодонтити. Хірургічні методи лікування періодонтитів Періостити. Лімфаденіт обличчя та шиї у дорослих та дітей. Аденофлегмони щелепно-лицевої ділянки Фурункули, карбункули щелепно-лицевої ділянки. Гострий остеомієліт щелеп (одонтогенний, гематогенний, контактний, травматичний). Хронічний одонтогенний остеомієліт щелеп.			2	10	
2.2	Флегмони та абсцеси щелепно-лицевої ділянки у дорослих та дітей. Флегмони інфраорбітальної ділянки, орбіти, крилопіднебінної та підвискової ямок, вискової та щічної ділянки. Флегмони та абсцеси підщелепної та підпідборідкової ділянки, підмасетеріального та крилощелепного простору, флегмони язика та абсцеси язика, дна порожнини рота, гнильно-некротичні флегмони дна порожнини рота (Жансуля-Людвіга), навкологлоткового простору. Ускладнення гострих запальних процесів обличчя та шиї: тромбофлебіт вен обличчя, тромбоз кавернозного синуса абсцес мозку, сепсис, медіастиніт. Специфічні запальні процеси щелепно-лицевої ділянки у дорослих та дітей: актиномікоз, сифіліс, туберкульоз.. Бешиха, нома.			2	10	

3.4	<p>Одонтогенний гайморит. Класифікація, етіологія, патогенез, клініка, диференційна діагностика. Консервативні і хірургічні методи лікування одонтогенного гаймориту.</p> <p>Захворювання слюнных залоз у дорослих та дітей. Класифікація. Сіалоаденіти гострі та хронічні. Слинно-кам'яна хвороба.</p> <p>Нориці слинних залоз .</p> <p>Артрита і артрози скроне-нижньощелепного суглоба у дорослих та дітей. Синдром больової дисфункції СНЩС.</p>				4	
3.	Травматологія щелепно-лицевої ділянки					
3.1	Класифікація невогнепальних пошкоджень щелепно-лицевої ділянки у дорослих та дітей. Пошкодження м'яких тканин щелепно-лицевої ділянки у дорослих та дітей. Первинна обробка ран м'яких тканин.			2	10	
3.2	Переломи та вивихи зубів, переломи альвеолярних відростків, переломи нижньої щелепи у дорослих та дітей. Переломи верхньої щелепи, носових та вилицевих кісток у дорослих та дітей.			2	10	
4.	Екстремальна щелепно-лицева хірургія з курсом воєнної щелепно-лицевої травматології					
4.1	Предмет та задачі стоматології екстремальних ситуацій. Організація стоматологічної допомоги у збройних силах України. Величина і структура санітарних втрат при пораненнях щелепно-лицевої ділянки. Класифікація поранень щелепно-лицевої ділянки. Принципи медичного сортування поранених у щелепно –лицеву ділянку.			2	10	
4.2	Загальна характеристика, клінічний перебіг, діагностика вогнепальних поранень, опіків, комбінованих уражень щелепно-лицевої ділянки. Принципи і методи лікування вогнестрільних поранень, опіків, комбінованих уражень щелепно-лицевої ділянки Етапи лікування щелепно-лицевих поранених. Організація харчування та догляду за пораненими у щелепно-лицеву ділянку на етапах медичної евакуації. Військово-лікарська експертиза при пораненнях та захворюваннях щелепно-лицевої ділянки.			2	10	

ДРУГИЙ РІК НАВЧАННЯ

5	Доброякісні новоутворення щелепно-лицевої ділянки					
5.1	Онкостоматологія: статистика, організація допомоги, диспансеризація, Класифікація ВООЗ пухлин щелепно-лицевої ділянки.		2			
5.2	Доброякісні пухлини та пухлиноподібні новоутворення м'яких тканин ЩЛД у дорослих та дітей Пухлиноподібні новоутворення щелеп у дорослих та дітей: одонтогенні та неодонтогенні кісти Пухлиноподібні новоутворення щелеп у дорослих та дітей: остеодисплазія та остеодистрофія, еозинофільна гранульома тощо. Доброякісні одонтогенні пухлини щелеп (амелобластома, одонтома, цементома, одонтогенна фіброма) Доброякісні неодонтогенні пухлини щелеп (остеобластокластома, остеома, остеодостеома, хондрома, десмопластична фіброма, епулід тощо) Доброякісні пухлини і кісти слинних залоз у дорослих та дітей. Злоякісні пухлини слинних залоз			2	10	
6.	Злоякісні новоутворення щелепно-лицевої ділянки					
6.1	Біологічні основи клінічної онкології. Злоякісні новоутворення щелепно-лицевої ділянки Передракові захворювання і рак слизової оболонки порожнини рота та язика Рак слизової оболонки порожнини рота та язика. Рак шкіри і губ. Рак і саркома нижньої щелепи у дорослих та дітей Рак і саркома верхньої щелепи у дорослих та дітей			2	10	
7.	Захворювання нервів щелепно-лицевої ділянки Захворювання скроне-нижньощелепного суглоба					

7.1	Захворювання нервів ЩЛД у дорослих та дітей. Невралгія трійчастого нерва. Неврит лицевого та трійчастого нерва. Параліч мимічної мускулатури . Геміатрофія обличчя. Вивихи нижньої щелепи: етіологія, клініка, лікування. Вроджена патологія скронево-нижньощелепного суглоба. Захворювання скронево-нижньощелепного суглоба в дитячому віці. Анкілози скроне-нижньощелепного суглоба у дорослих та дітей. Контрактури нижньої щелепи.			2	10	
8	Відновлююча хірургія щелепно-лицевої ділянки					
8.1	Історія розвитку пластичної хірургії, Визначення до вибору пластичних операцій, принципи планування. Застосування геометричних клаптів за К.М.Шимановським, обмін зустрічних трикутних клаптів за А.А.Лімбергом. Набуті дефекти і деформації губ, щік, носа, підборіддя і інших ділянок. Методи усунення місцевими тканинами на одній або двох живлячих ніжках. Дефекти шкіри обличчя та слизової оболонки порожнини рота. Методи закриття їх за допомогою вільної пересадки шкіри. Пересадка хряща, кістки, фасції, твердої мозкової оболонки і інші. Аномалії розвитку, деформації щелеп. Поняття причини і механізми їх розвитку. Основні види деформацій верхньої щелепи. Способи, розроблені на кафедрі. Основні види деформацій нижньої щелепи. Способи усунення різних видів деформацій нижньої щелепи. Способи, розроблені на кафедрі. Вроджені розщілини обличчя. Комплексне лікування дітей з вродженими розщілинами верхньої губи і піднебіння Зубна імплантація			2	10	
10			4	18	128	

2. Цілі та завдання вивчення дисципліни

Мета викладання стоматології передбачає здобуття та поглиблення комплексу знань, вмінь, навичок та інших компетенцій, достатніх для продукування нових ідей, розв'язання комплексних завдань з цієї дисципліни, оволодіння методологією наукової та педагогічної діяльності, а також проведення власного наукового дослідження, що вирішує

актуальне наукове завдання в педіатрії, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.

Основними *завданнями* вивчення стоматології є:

- Визначати нові наукові напрямки, теоретичні та практичні проблеми в стоматології;
- Оволодіти методами досліджування наукових напрямів; вивчити і оволодіти новітніми методами дослідження в стоматології;
- Оволодіти новітніми методами лікування в стоматології;
- Визначити аспекти клінічної патології щелепно-лицевої ділянки в залежності від етіологічних та патогенетичних факторів.
- Проводити аналіз типової та атипової клінічну картину найбільш поширених стоматологічних захворювань та їх ускладнень;
- Складати план обстеження хворого та аналізувати дані лабораторних та інструментальних обстежень найбільш поширених стоматологічних захворювань та їх ускладнень, прогнозування результатів обстеження;
- Проводити диференціальну діагностику, обґрунтовувати і формулювати діагноз найбільш поширених стоматологічних захворювань;
- Визначити тактику ведення хворих з органною патологією, яка має прояви в порожнині рота;
- Діагностувати та надавати медичну допомогу при невідкладних станах в стоматології;
- Проводити первинну і вторинну профілактику, реабілітацію і диспансерізацію стоматологічних захворювань.

Кінцеві цілі дисципліни

знати:

- історію виникнення, розвитку та сучасний стан стоматологічної науки;
- етіологію, патогенез, класифікацію, клінічні прояви, сучасні стандарти діагностики, диференціальну діагностику, лікування, невідкладну допомогу, профілактику, прогноз при стоматологічних захворюваннях та їх ускладненнях;
- актуальні наукові завдання та проблеми стоматології.

вміти:

- Проводити стандартні методи обстеження стоматологічних хворих та вміти використовувати новітні технології дослідження у цих хворих;
- На базі проведених досліджень проводити диференційну діагностику та лікування стоматологічних захворювань, здійснювати окремі лабораторні та інструментальні дослідження самостійно в межах наукової роботи;
- Проводити патентно-інформаційний пошук з обраної наукової теми дослідження у вітчизняних та закордонних джерелах, наукометричних базах;
- Проводити аналіз сучасних даних, розробку і синтез нових ідей зі стоматології;
- Формулювати мету та наукові завдання з обраної наукової теми;
- Розробляти дизайн дослідження;

- Вибирати методи наукового дослідження, адекватні поставленим меті та завданням;
- Презентувати отримані дані у вигляді публікацій та доповідей на національному та міжнародному рівні;
- Впроваджувати досягнення науки і техніки у клінічну практику.

мати поняття щодо:

- застосування принципів доказової медицини у прийнятті діагностичних та терапевтичних рішень при стоматологічних захворюваннях;
- нових напрямків наукових досліджень зі стоматології;
- етики та методології наукового дослідження;
- сучасних підходів до міждисциплінарних наукових досліджень;
- особливостей методології педагогічного процесу в стоматології.

3. Зміст програми

Конкретні цілі:

знати:

- основи деонтології та етики лікаря.
- основи організації стоматологічної допомоги населенню;
- перелік необхідного стоматологічного обладнання, інструментарію, матеріалів, медикаментів, та нормативи їх використання, будову, принципи роботи та особливості експлуатації стоматологічного обладнання, техніку безпеки;
- особливості роботи середнього та молодшого медперсоналу в стоматологічних закладах;
- принцип обстеження хворих, значення спеціальних та допоміжних методів дослідження, показання та протипоказання до їх призначення;
- симптоматику стоматологічних захворювань, їх діагностику та лікування;
- взаємозв'язок стоматологічної патології з патологією інших органів та систем;
- фармакодинаміку лікувальних засобів, які застосовуються в стоматології;
- показання до застосувань фізичних факторів у лікуванні основних стоматологічних захворювань;
- принципи діагностики, лікування і профілактики стоматологічних захворювань.
- необхідність госпіталізації та можливості лікування хворих вдома; питання взаємодії з СЕС щодо контролю за екологічними умовами, промисловими шкідливостями, вмістом фтору, хлору, йоду в питній воді та продуктах харчування;
- особливості надання медичної допомоги в надзвичайних ситуаціях;
- основи інтенсивної терапії та реанімації;

вміти:

- вміти провести клінічне обстеження хворого з основними хірургічними захворюваннями щелепно-лицевої ділянки (анамнез, огляд, пальпація, бімануальна пальпація та ін.).
- вміти поставити діагноз основних хірургічних стоматологічних захворювань щелепно-лицевої ділянки (періодонтит, періостит, остеомієліт, абсцес, флегмона, гайморит, прикореневі та фолікулярні кісти, переломи верхньої і нижньої щелепи, вроджені незарощення верхньої губи та піднебіння).
- вміти скласти план обстеження та лікування хворих з основними хірургічними стоматологічними захворюваннями щелепно-лицевої ділянки (періостит, періодонтит, остеомієліт, абсцес, флегмона, гайморит, прикореневі та фолікулярні кісти, переломи верхньої та нижньої щелепи, вроджені розщілини верхньої губи та піднебіння).
- вміти оцінювати клінічні аналізи крові та сечі.
- вміти читати рентгенограми щелепно-лицевої ділянки.
- вміти провести місцеве інфільтраційне та периферійне провідникове знеболення щелепно-лицевої ділянки.
- вміти провести операцію типового видалення зуба.
- вміти розітнути абсцес в щелепно-лицевій ділянці.

Діагностувати та надавати невідкладну допомогу при:

- непритомності;
- травматичному шоці;
- гострому судинному колапсі;
- гострій серцевій та дихальній недостатності;
- інсульті;
- алергічних реакціях (анафілактичний шок, набряк Квінке та ін.);
- гострому животі;
- епілептичних випадках;
- опіках та обмороженнях.
- зупинити зовнішню кровотечу;
- провести первинну обробку ран, перев'язати та тампонувати рани;
- зробити трахеотомію;
- здійснити передню та задню тампонаду носа;
- проводити непрямий масаж серця;
- проводити штучну вентиляцію легень шляхом дихання «рот в рот» та «рот в ніс»;
- промити шлунок;
- взяти спеціальних заходів при особливо загрозливих інфекціях, у радіаційних обставинах, надзвичайних ситуаціях;
- надавати невідкладну допомогу при гострому зубному болю, переломі та вивиху зубів, переломі верхньої та нижньої щелепи, вивиху скронево-нижньощелепного суглоба.

4. Форми контролю

Поточний контроль – протягом освітньої програми моніторингу академічної успішності проводиться на основі даних з відомості про відвідування лекцій та практичних занять, виконання самостійної роботи, підсумкового контролю.

Форма підсумкового контролю – (тестові завдання, ситуаційні задачі, усний та письмовий контроль теоретичних знань, практична перевірка навичок та вмінь, програмований комп'ютерний контроль) обирається керівником курсу.

За умов успішного завершення курсу аспірант отримує сертифікат, у якому зазначено назву навчального курсу, відмітка про успішність навчання та кількість кредитів.

5. Перелік теоретичних питань до іспиту

1. Особливості обстеження пацієнтів з захворюваннями зубощелепної системи, пошкодженнями, запальними процесами, доброякісними, злоякісними та пухлинноподібними утвореннями - етапи, основні та додаткові методи обстеження, медична документація
2. Етап суб'єктивного обстеження. Патологічні стани та загальносоматичні захворювання, які є факторами ризику на стоматологічному прийомі
3. Об'єктивні методи дослідження із застосуванням сучасної діагностичної апаратури.
4. Обстеження органів і м'яких тканин порожнини рота. Обстеження слинних залоз і їх проток, скронево-нижньощелепних суглобів, функції рухових і чутливих нервів.
5. Рентгенологічні методи обстеження в хірургічній стоматології
6. Морфологічні методи дослідження: цитологічні, гістологічні.
7. Методи функціональної діагностики.

6. Практичні навички

1. Провести обстеження пацієнта. Встановити попередній та остаточний діагноз на підставі даних обстеження (клінічних і лабораторних)
2. Запропонувати план хірургічного лікування
3. Провести місцеве інфільтраційне та периферичне провідникове знеболення
4. Видалити зуби та їх корені типовим і атипичним шляхом
5. Знати підходи і оволодіти методами розтину флегмон і абсцесів
6. Провести гайморотомію
7. Видалити доброякісні пухлини
8. Надати допомогу при травмах щелепно-лицевої ділянки
9. Надати невідкладну допомогу при непритомності, шоці, колапсі, асфіксії, алергічних станах.

7. Перелік тем для індивідуальних завдань

- Розробка нових підходів до діагностики, лікування та профілактики стоматологічних захворювань у пацієнтів із порушеннями опорно-рухового апарату.
- Механізми впливу хвороботворних факторів на стоматологічний статус осіб із соматичною патологією, шляхи їх корекції та блокування.
- Обґрунтування методів профілактики та лікування пацієнтів із зубо-щелепними аномаліями в залежності від їх конституціонального типу та фізичного розвитку.
- Алгоритм хірургічного та консервативного лікування хворих, що мають косметичні дефекти тканин щелепно-лицевої ділянки, інволюційний птоз шкіри обличчя та шиї, больові синдроми обличчя та профілактики утворення патологічних рубцевозмінених тканин.
- Застосування матеріалів наповнених наночастками в стоматології.

- Відновлення стоматологічного здоров'я у пацієнтів з основними стоматологічними захворюваннями та їх реабілітація.
- Інтегративно-диференційоване обґрунтування вибору оптимальних методик оперативних втручань та обсягу лікувальних заходів при хірургічній патології щелепно-лицевої ділянки.
- Вплив стоматологічних конструкцій й матеріалів на протезне поле та адаптаційні властивості організму.

8. ПЕРЕЛІК НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна література

1. Тимофеев А.А. Челюстно-лицевая хирургия. – Киев, ВСИ «Медицина», - 2010, с.425.
2. Тимофеев А.А. Руководство по челюстно-лицевой хирургии и хирургической стоматологии в 3-х томах. – Киев, «Червона Рута – Турс», - 1999, - т.1,2, с.425, 560..
2. Тимофеев А.А. Руководство по челюстно-лицевой хирургии и хирургической стоматологии в 3-х томах. – Киев, «Червона Рута – Турс», - 2004, - с.1062.
3. Маланчук В.О. Хірургічна стоматологія і щелепно-лицева хірургія в 2-х томах, – Київ, «Логос». – 2011. – т.1.,2, с.635, 650.

Додаткова література

1. Клиника, диагностика, лечение и профилактика воспалительных заболеваний лица и шеи /под ред. Шаргородского А.Г. – М.: ГЭОТАР-МЕД, 2002. – 528 с.
2. Кравченко В.В., Лещенко И.Г. Диагностика и лечение гнойной стоматологической инфекции – Самара: ГП «Перспектива», 2003. – 248 с.
3. Одонтогенные воспалительные заболевания /под ред. Т.Г. Робустовой. – М.: Медицина, 2006. – 664 с.
4. Оперативная хирургия абсцессов и флегмон головы и шеи. В.И. Сергиенко, Н.Э. Петросян и др. - М.: ГЭОТАР-МЕД, Майкоп, «Качество», 2005. – 207 с.
5. Проблемы безопасности местной анестезии в стоматологии / С.А. Рабинович, О.Н. Московец, М.В. Лукьянов – М.: ГОУ ВУНМЦ. 2004. – 48 с.
6. Кононенко Ю.Г., Рожко М.М., Рузін Г.П. Місцеве знеболення при амбулаторних стоматологічних втручаннях. – І.-Франківськ, 2006.- 295 с.
7. Гажва С.И. Методы обезболивания в стоматологии при сердечно-сосудистых заболеваниях /Н.Новгород: Изд-во НГМА, 2008. – 124 с.
8. Столяренко П.Ю. Местная анестезия в стоматологии. Выбор препаратов. Осложнения. Профилактика / П.Ю. Столяренко, И.М. Федяев, В.В. Кравченко. - Самара : ООО «Офорт»; СамГМУ, 2009. - 235 с.
9. Рузін Г.П., Бурих М.П. Основи технології операцій у хірургічній стоматології та щелепно-лицевій хірургії – Вінниця, - «Нова книга», - 2008. – 373 с.

10. Губайдуллина Е.Я., Цегельник Л.Н., и др.. Практическое руководство по поликлиническому разделу хирургической стоматологии. – М.ООО «Медицинское информационное агентство», 2007. – 136 с.

11. Гулюк А.Г., Варжапетян С.Д. Дифференциальная диагностика и лечение ятрогенных гайморитов стоматогенного происхождения - Ереван, ВМВ Принт, 2014 . – 253 с.

12. Неотложная помощь в стоматологии / В.А.Клемин, А.В.Павленко, В.Н.Арендариук и др. Под ред. В.А.Клемина. – Донецк: Издатель Заславский А.Ю., 2011. - 144с.

13. Збірник алгоритмів практичних навичок і вмінь до практично орієнтованого державного іспиту за спеціальністю 7.110106 «Стоматологія»: Навч. посібник / Л.Д.Чулак, К.М.Косенко, А.Г.Гулюк та ін.; За заг. ред. Л.Д.Чулака. – Одеса: Одес. Держ. Мед. Ун-т, 2004. – 264 с. – Рос. мова.